

De heer Lindemans laat rondgaan eenige vlinders uit Zuid-Amerika, van het genus *Morpho*, welke de schitterend blauwe kleur geheel of gedeeltelijk missen; nl. *Morpho Hercules* (geheel) *M. Achilles* (ged.) en *M. Achilles* (ged.), en die als het ware overgangen vormen tot de geheel blauwe soorten, door spreke op de vorige vergadering getoond. Een tot dezelfde subfamilie *Morphinae* behoorende vlinder. *Stichophthalma Tonkiniana* Fruh st., uit Tonkin, werd tegelijk rondgegeven.

De heer De Koning stelt ter bezichtiging een zoetwaterspons (*Potamospongia*) uit het kanaal te Apeldoorn, benevens eenige fraaie platen uit het groote, nog niet complete werk van Smidt: „Atlas der Diatomaceeënkunde,” aanwezig in de gemeente-bibliotheek alhier.

De heer Van Roon vermeldt als een bijzonderheid, dat gewoonlijk bij keververzendingen uit de tropen de Carabiden (loopkevers) óf slecht óf niet vertegenwoordigd zijn, waardoor men exotische Carabiden niet zoo heel vaak ziet. Dit feit zal wel een gevolg zijn van de levenswijze dezer dieren op of in den grond, onder steenen, mos enz.

Uit een onlangs ontvangen zending van Midden-Java vertoont hij: *Chloenius ruffemoratus* Macl en *submarginatus* Chaud, *Lesticus Bugueti* Cast, *Morio orientalis* Dej, *Mochtherus tetraspilatus* Macl, twee *Colpades* en een *Harpalus* soort. Nog laat hij zien een zeer zeldzame *Lucanide* uit Madras: *Hexarthrus Davisoni* Waterh.

De heer Jansen deelt een en ander mede over het geslacht *Braya* Sternb. et Hoppe naar aanleiding van een inlandsch ex. van *Braya supina* Kock (Rijswijk aan de Lek, gevonden door den heer v. Wagenveld aldaar) die verder alleen maar in ons land is waargenomen om Maastricht, welke vindplaats Koch en Garcke in hun Deutsche flora's hebben overgenomen, waar als verdere vindplaatsen genoemd staan: de oevers der Moezel, het Lautherthal en Joux in de Jura. Het is de eenige inlandsche *Crucifeer*, waarbij de hauen in de oksels der bladeren staan. (Een buitenlandsch ex. van *Sisymbrium polyceratium* L, die hetzelfde vertoont, gaat ook rond).

Slechts op de hoogste Alpen komen voor *Br. pinnatifida* Koch en *Br. alpina* Sternb. et Hoppe. Het ex. van deze laatste plant is van één der twee vindplaatsen, in Koch genoemd. Eindelijk laat hij zien eenige ex. van *Sisymbrium pannonicum* Jacq, aangetast door *Albugo* (*Cystopus*) *candida*, een tot de wierzwammen behoorende fungus, die veel op cruciferen woekert, en bijv. op *Capsella bursa pastoris* een wit poeder te voorschijn doet komen. Op *Sis. pan.* veroorzaakte zij monstrueuse, blaasvormig gezwollen bloemen.

De heer Haverkorst vertoont een in December in de Diergaarde gevangen vedermot, door hem gedetermineerd als *Platyptilia acanthodactyla* H.

Naar aanleiding daarvan doet hij eenige mededeelingen over in Nederland voorkomende vedermotten en laat een doosje circuleeren met vertegenwoordigers van de in ons land voorkomende geslachten.

Voorts laat hij zien een door schorskevers (*Scolytiden*) aangevreten stuk dennenschors, waarin vreetgangen, moedergangen en zijgangen fraai te zien zijn; en een groote gal van de rozengalwesp (*Rhoditis rosae* L) met de mooie sluipwespen (*Torymus bedeguaris* L) die hieruit bij kweeking te voorschijn kwamen.

De heer Buis brengt ter tafel eenige uitheemsche waterplanten: *Elodea densa*, *Myriophyllum prismaticum*, *Cabomba caroliniana* en *Sagittaria natans*, waarbij hij opmerkt, dat zij op de meeste inlandsche waterplanten dit voor hebben, dat zij slechts zeer spaarzaam licht verlangen, zich in elken bodemgrond (ook zand) ontwikkelen en den ganschen winter frisch groen blijven.

Sagittaria natans heeft als jonge plant zeer veel overeenkomst met de bekende *Vallisneria spiralis*, maar vormt in meer gevorderden staat van ontwikkeling ook drijvende bladen en ontplooit dan tevens haar drijvende witte bloemen, welke vaak tot in December het aquarium sieren.

G. VAN ROON en W. H. WACHTER.
Secr.

Rose Lelietjes van Dalen.

In Mei bloeien hier overal in den omtrek lelietjes der dalen. Doch alleen op twee plaatsen in een buurtschap van dit dorp, heb ik ze met gekleurde (roseachtige-lila) bloemen gevonden. Hoe ik er op andere plekken, waar witte in overvloed stonden, ook naar gezocht heb, nooit vond ik ze. Komen die gekleurde lelietjes veel voor in ons land? En zou de grondsoort invloed hebben op dat kleuren der bloemen? Onder het eikenhakhout (geen elzen) op die

beide plaatsen staan ook wel witte naast, doch niet door de gekleurde.

Een paar zomers geleden vond ik een plantje witte klaver met, wat mij op 't eerste oog toescheen, vergroeide hoopjes bladeren. Beter gezien bleken het echter gewone bloemhoofdjes te zijn. De groene kleur, dezelfde als de bladeren bezitten, had mij op een dwaalspoor gebracht. Eene vriendin van mij beweerde, dat zoiets bij witte klaver dikwijls voorkomt en 't kan wel zijn, dat het in vorige jaargangen van uw tijdschrift reeds besproken is. Neemt u mijn vragen dan s.v.p. niet kwalijk.

Het is zoo jammer, dat er nog in betrekkelijk weinig plaatsen afdelingen der Nederl. Natuurh. Vereeniging zijn. De jeugd der Vereeniging heeft daar zeker schuld aan. In een plaats als Zwolle bijv. zouden toch leden genoeg te vinden zijn, om eene afdeling te vormen. 't Verwondert me, dat niemand eens het initiatief neemt, gelijk mej. Blijdenstein te Enschede. De in de nabijheid van Zwolle wonenden zouden dan ook nog wel eens van een excursie kunnen profiteren.

Dalisen.

Mej. W. STAAL.

Ook in 't bosch van Ittersum onder Windesheim zag ik rose lelietjes. Ik denk, dat ze hun kleur danken aan de geheime kunst van den tuinman. Vergroeningen blijven altijd zeldzaamheden.
H.

IJzel.

Na een koelen zomer bracht 1902 ons een natten herfst. Wat van asters en herfstseringen nog lang het gure weer trotseerde, wat van dahlia's nog laat 't bloemperk sierde, is door de vroege vorst van begin November verflenst, verlept.

Zoo stond onverwachts de wintervorst voor ons en verkondigde met duidelijke voortekenen, dat hij ons, bloemenliefhebbers, dezen herfst geen napret gunde. Een teleurstelling dubbel droevig, daar wij zoo stellig op eene vergoeding voor het gemis van een echten zomer gerekend hadden.

Doch stil niet morren over wat niet is. De lucht wordt grauw! Een kille dauw zijgt neder op tak en stam, op 't rottend blad, op wat de herfstwind spaarde van gelend gras, op groene brem en groeiend mos, op wat daar kwijnt en sterft in 't gure jaargetij.

Een ijzig kille tocht uit oostelijke streken, verstijft om tak en blad het statig vallend vocht; omklemt met ijeren boei zoowel de ruwe stam als 't teere stengelkje, dat rijpe vruchtjes torst. De tot paars verbleekte bloem van 't heidekruid, de leege kafjes van veldbeemdgras, de schermen van *Sium* en *Angelica*, zij allen zijn in doorzichtige urntjes gevat, aldus voor korte wijle voor de vergankelijkheid bewaard. Een wintermorgen rijst! De lucht is klaar. Maar klaarder nog de zon, die schitterend wit herrijst en werpt een zee van stralen op een ontooverd'aard. Een aard, paveid met kristallijnen, beplant met glazen siergerei, van aard en wezen één, van vormen velerlei. Parelsoeren, struisveeren, luchtters van kristal, kerstboomen, reusachtig groot, waaraan millioenen lichtjes flikkeren. 't Geheel, bestraald door winterzonnelicht. kaatst honderd-voud de zilveren stralen in diamanten fonkering terug.

Daar vaart een booze fee door deze brooze wereld. Haar koude ademtucht speelt snerpend door 't woud.

En stenend staan de stijve stammen daar en barsten; hun takken kletteren en kraken van den last en scheuren af van den moederlijken stam.

Nog staat veel schoons.

Daar heft een luwer tochtje 't hoofd en koost de zwaar beproefde twijgen. En heen is alle pracht en praal! Verboden de zilveren boei, waarin haar strenger zuster de kinderen van *Flora* klonk. Thans heffen zij weer moedig de hoofden op; nu werken de levenssappen onmerkbaar voort aan het belangrijke werk der knopvorming, opdat wij straks, na lange ontberingen, ons des te inniger zouden verheugen bij het ras ontplooiën van bloem en blad.

Denekamp.

!J. B. BERNINK.

Een merkwaardige mierenwoning.

Van den zomer in het Loosdrechtsche of Emtingsche bosch bij Hilversum rondlopende, zag ik het curieuse mierennest, dat op 't bijgaande plaatje afgebeeld is. Het is eenvoudig een boomstronk, door en door met gangen

en kanalen doorgraven en door groote, zwarte mieren bewoond. Voor het maken van dit soort nesten is de gelegenheid daar prachtig, want een groot deel van het Loosdrechtsche bosch is omgekapt, terwijl de stompjes zijn blijven staan.

Om de foto te kunnen maken moest ik het nest op een anderen boomstronk zetten en wel omgekeerd, 't bleef anders niet staan. Mijn camera (ik nam een handcamera bij me) zette ik op een tweeden stronk en zoo nam ik bij 't vrij slechte weer een tijdopname. De vreemde grens van 't eikenhout (op den achtergrond) tegen de lucht is

gevolg van retouche, ik heb n.l. de lucht heelemaal afgedekt.

Menigeen zal wellicht denken: waartoe deze fotografische bijzonderheden! Ik vermeld ze alleen om te doen uitkomen, dat ook op natuurhistorisch gebied met een doodgewone camera en wat handigheid goede afbeeldingen te maken zijn.

't Voorwerp rechts op den grond is een wespennest, dat ik daar zoolang had neergelegd. Verder is er op den nog in den grond zittenden stronk, links onderaan een lichtere vlek, dat is een slijmzwam, n.l. het plasmodium van *Leocarpus fragilis*.

GARJEANNE.

De Metselspin, *Atypus Sulresi*.

Terwijl ik 1 Maart l.l. op den Sterrenberg op Rozendaal bezig was 't hol van een of ander dier op te graven, vond ik daar een buisvormige gang, gemaakt van spindraden, waarin bij nader onderzoek een spin bleek te zitten. Daar ik pas iets over spinnen gelezen had, nam ik 't gangetje maar mee naar mijnen leeraar Dr. A. C. Oudemans, alwaar ik tot de aangename ontdekking kwam, dat ik een metselspin gevangen had, n.l. *Atypus Sulresi*. In 't nestje zaten overblijfselen van insecten, o. a. van een berkensnuitkevertje.

Velp.

D. HONIG.

Winterbloei.

Als bijzonderheid van laten bloei het volgende; Op 15 Januari j.l. vond ik naast een plantje van *Erodium pimpinellifolium* op hardbevroren grond een paar rose bloemblaadjes. Het had dus blijkbaar nog gebloeid voor eenige dagen tijdens den dooi. Kras! Ook in Nov. zag ik nog verscheiden bloemen in 't wild.

M. J. B.

E. H. te R. — Zaai uw *Clivia*-zaden (uit de vruchten wanneer deze dreigen af te vallen of althans donkerrood zijn geworden) in teelaarde onder glas; als ze ontkiemen, uit de zon zetten. Langzamerhand aan de lucht wennen

en dan als 't kan buiten zetten, op een niet winderig en vooreerst niet te zonnig plekje. Zoo heb ik al verscheiden *Clivia*'s groot zien worden. H.

A. H. te Middelburg. Wasch uw vogel eerst met lauw water herhaaldelijk af, en daarna, als de veeren droog zijn, met gipspoeder bestrooien en afkloppen, nog eens weer afkloppen; ik heb zoo door Steenhuisen een Jan v. Gent, die aan 't strand was gevonden, zien behandelen, hij was haast te vies om aan te pakken en na de bewerking leek de veeren wel door den vogel zelf gepoetst. H.

G. G. S. te Leeuwarden. De text van 't door mij besproken boek is werkelijk niet zoo, dat ik dien vóór de afbeeldingen naar foto's had moeten bespreken. En als het werk zonder ernstige fouten is, ligt dat aan Dr. B's. toezicht. H.

J. J. de K. te Amersfoort. U heeft stellig al 't een en ander van Aus der Heimat ontvangen. H.

D. V. H. te Zürich. Ongetwijfeld zijn verreweg de meeste van de gekleurde platen van Haake en Kühnert's „Tierleben der Erde" buitengewoon mooi van tint en teekening. Kies het boek gerust voor uw cadeau, 't is de prijs, circa f 40.— best waard. H.

H. D. te A. Bij F. Pieters, Pl. Muidergracht 59, kunt u wellicht terecht. Ik heb zeer stevige en praktische plantentrommels van hem gezien, die de grootte hebben welke u wenscht en waarin ze niet in de winkels voorhanden zijn. Er kan zonder buigen of knakken een flinke plant in; er is een zijdoos voor allerlei gebruik. Met riem kosten ze f 3.30. H.

S. D. v. d. B. te A. Door allerlei omstandigheden kon ons tijdschrift in den laatsten tijd niet vóór het eind der maand klaar zijn. De voornaamste oorzaken der vertraging zijn nu weggenomen. Wij hopen, dat 't voortaan geregeld in de 3de week zal kunnen verschijnen. RED.

D. Th. H. te Helder. Er is met de vlindernamen in den laatsten tijd heel wat te doen. Als u de allernieuwste namen, die stellig een twintig jaar de namen zullen blijven, wilt hebben naast de oude, zend dan postwissel van 45 ct. aan Dr. J. Th. Oudemans, Paulus Potterstraat, Amsterdam, en u krijgt een gedrukte lijst terug waarop alle inlandsche soorten vermeld staan. H.

J. v. d. W. te A. Ter Haar, Vlinders is al lang compleet.

C. te Z. en E. J. K. Stukken ontvangen. H.

Folklore: De eerste vlinder, die er in het voorjaar vliegt moet men den kop afbijten, dan vindt men een „iem" (zwerm bijen.) DENEKAMP, J. B.

Aangeboden aan den meestbiedende.

J. E. Voet, Med. Doct.

Systematische Naamlijst van dat geslacht van Insecten, dat men Torren noemt. Met 105 gekleurde platen 2 deelen 4°.

Ryswijk.

H. R. HOOGENRAAD.

Aangeboden:

Planten van Vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*), Stengel-looze Sleutelbloem (*Primula acaulis*), Sneeuwkllokje (*Galanthus nivalis*) en zaad van *Silene noctiflora*, waarvoor ik gaarne in ruil zou willen ontvangen:

Planten van *Helleborus viridis*, *Anemone pulsatilla*, *Paris quadrifolia* en *Narcissus Pseudonarcissus*.

Enschede.

M. J. BLIJDENSTEIN.

Naamlijst van Nederlandsche Macrolepidoptera.

In antwoord op sommige aanvragen kan worden medegedeeld, dat bovengenoemde Naamlijst, einde 1902 verschenen, niet door den boekhandel te verkrijgen is, doch uitsluitend bij de samenstellers, de heeren:

Dr. J. TH. OUDEMANS, Paulus Potterstr. 12, Amsterdam, en J. A. SNIJDER, Oosterpark 39, Amsterdam,

en wel tegen 40 ct. per exemplaar, f 2.— per 6 exemplaren, franco per post tegen 45 ct., resp. f 2.15.

Overmaking van het bedrag per postwissel aan één van beiden heeft onmiddellijke toezending ten gevolge.